

Pictogram

– för dem som behöver kommunicera med bilder

© 2010 Specialpedagogiska skolmyndigheten
Ansvarig på SPSM: Ann-Sofie Forsman
Omslagsbild: Ann-Sofie Forsman
Fotografi sid 6: Scanpix
Illustrationer och pictogrambilder: Henry Svahn
Produktion: SPSM
Tryck: Lenanders Grafiska AB, 2019. 2:2

ISBN: 978-91-28-10920-8, tryckt
978-91-28-10921-5, pdf

Artikelnummer: 10910

Den här publikationen kan du ladda ner i pdf-format
på Specialpedagogiska skolmyndighetens webbshop www.spsm.se/webbshop.
Vill du ha publikationen i alternativa format beställer du det från order@spsm.se.

bra

tala

pictogram

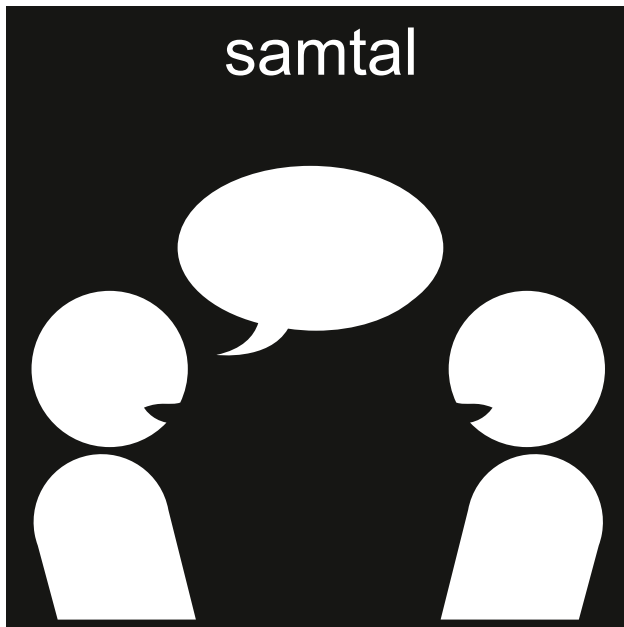
Innehåll

Vad är Pictogram?	5
Därför fungerar Pictogram som ett språk i bilder	6
Varför är pictogrambilderna svartvita och enkla?	7
Så här kan Pictogram användas!	8
Hur får jag tillgång till Pictogram?	10
Pictogram – fritt att använda	11
Önska nya pictogrambilder	11

” Bilder kan se olika ut beroende på vad de ska ha för funktion i kommunikationen. Berättar man om när man varit i sin sommarstuga kan en fotografisk privat bild vara bäst. Den hjälper till att skapa en egen inre bild av en egen upplevelse som man vill förmedla. Övergår man sedan till att samtala om en sommarstuga rent allmänt behövs en mer generell bild som kan gälla vilken sommarstuga som helst. Det är där Pictogram kommer in som ett språkligt verktyg. Sådana bilder måste med nödvändighet ha en högre abstraktionsgrad för att tjäna som en gemensam språklig kod.

*Cecilia Olsson
fil.dr. i specialpedagogik*

Vad är **Pictogram**?

Nathalie är en flicka som går i grundskolan inriktning träningskola. Hon utvecklar hela tiden sin kommunikation. I nuläget kommunicerar Nathalie med några få tecken, enskilda ord och ett antal pictogrambilder.

Pictogram är ett väl beprövat och fungerande visuellt språk utvecklat för personer med utvecklingsstörning. Systemet innehåller idag drygt 2 000 pictogrambilder på 22 olika språk. Varje pictogrambild står för ett ord eller ett begrepp som till exempel "pojke" eller "ledsen". Personer

med utvecklingsstörning men även andra som saknar eller har begränsad förmåga att tala, läsa och skriva får med Pictogram ett språk i bilder. Därmed får de också tillgång till det skrivna språkets användning som tankestöd, minnesstöd och kommunikationsmedel.

Därför fungerar Pictogram som ett språk i bilder

Varje pictogrambild står för ett ord, till exempel hus. Ett foto eller en illustration i färg av ett hus kan naturligtvis lätt tolkas – ingen tvekan om vad

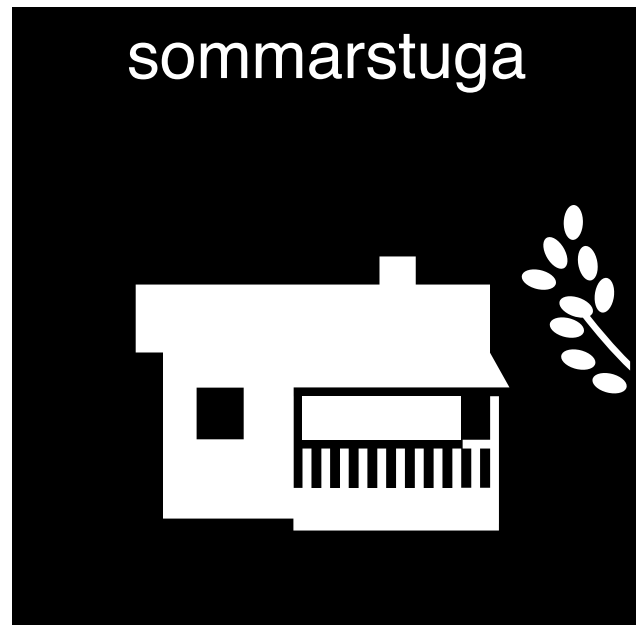
bilden föreställer. Men för att få samma funktion som det skrivna ordet ”hus” behöver bilden se annorlunda ut.

Foto av en sommarstuga

Bilden är färgglad och tilltalande, men som generell bild för ”sommarstuga” fungerar den dåligt. Alla sommarstugor är ju inte röda, har vita fönsterluckor och tegeltak.

Pictogram för sommarstuga

Den enkla, svartvita utformningen med få detaljer gör att bilden kan stå för vilken sommarstuga som helst. Pictogrammbilden får samma funktion och användning som det skrivna ordet ”sommarstuga”.

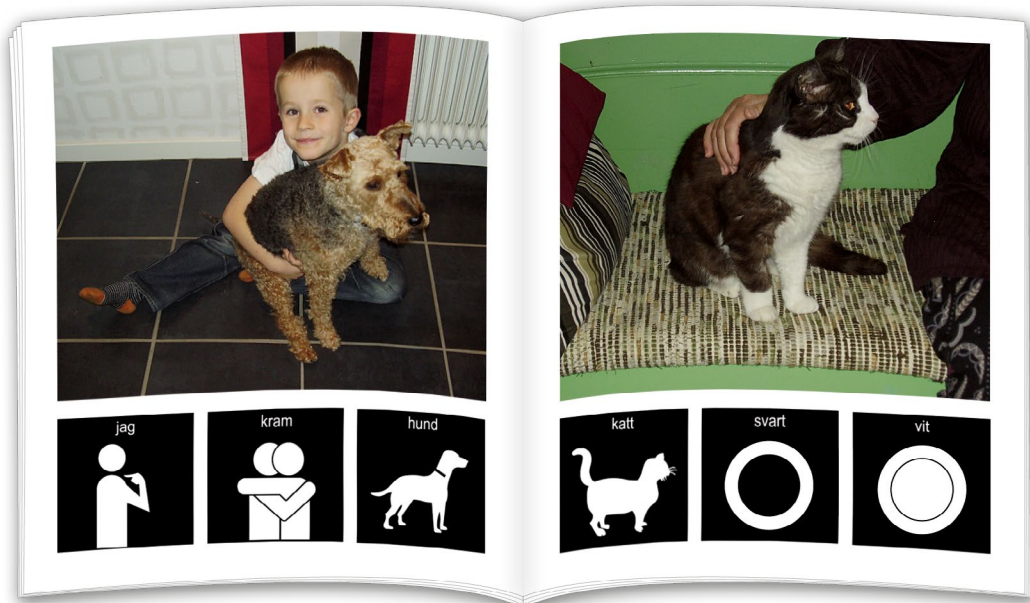
Varför är pictogrambilderna svartvita och enkla?

Vi läser hellre bokstäver som är vanliga, svarta och enkla än bokstäver som är

skodiga och Färgglada.

Varför? Jo, texten blir lättare att läsa med vanliga bokstäver. Pictogram är ett snabbavläst visuellt språk utformat med hänsyn till de svårigheter som utvecklingsstörning kan ge. Därför är pictogrambilderna svartvita och enkla – endast betydelsebärande element finns med. Detta för att tanken ska ledas åt rätt håll och inte distraheras av ovidkommande detaljer. Den stiliserade formen ger

varje pictogrambild en bredd och allmängiltighet som gör att den fungerar i flera liknande sammanhang. Det gör att användaren får möjlighet att utnyttja sin abstraktionsförmåga och ge varje pictogrambild en generell betydelse. Utifrån det synsättet kan pictogrambilden för samling betyda just samling men även fungera i flera sammanhang som exempelvis konferens, möte eller gruppträff.

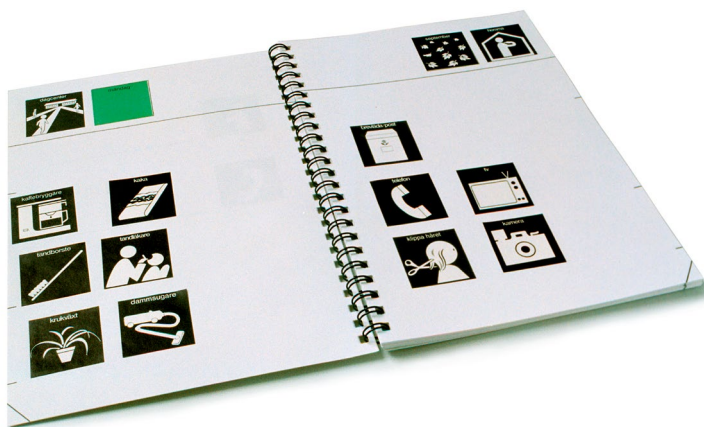

Egna böcker med foton och pictogrambilder kan du enkelt skapa på [Pictogram.se](https://pictogram.se)

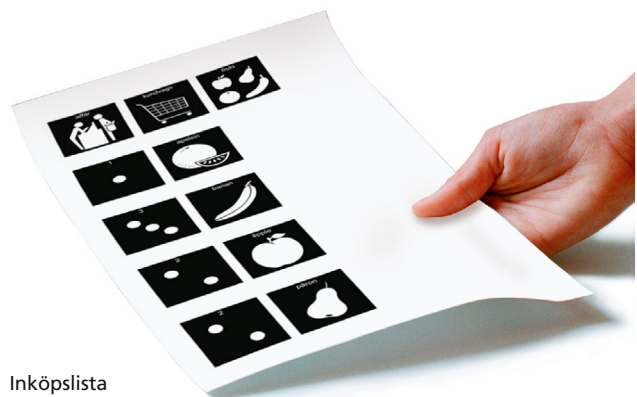
Så här kan **Pictogram användas!**

Uppmärkning och skyltning
i offentliga miljöer.

Planeringskalendern Månadsboken

Inköpslista

Veckoschema

Kvarturet – ett hjälpmedel för att passa tider

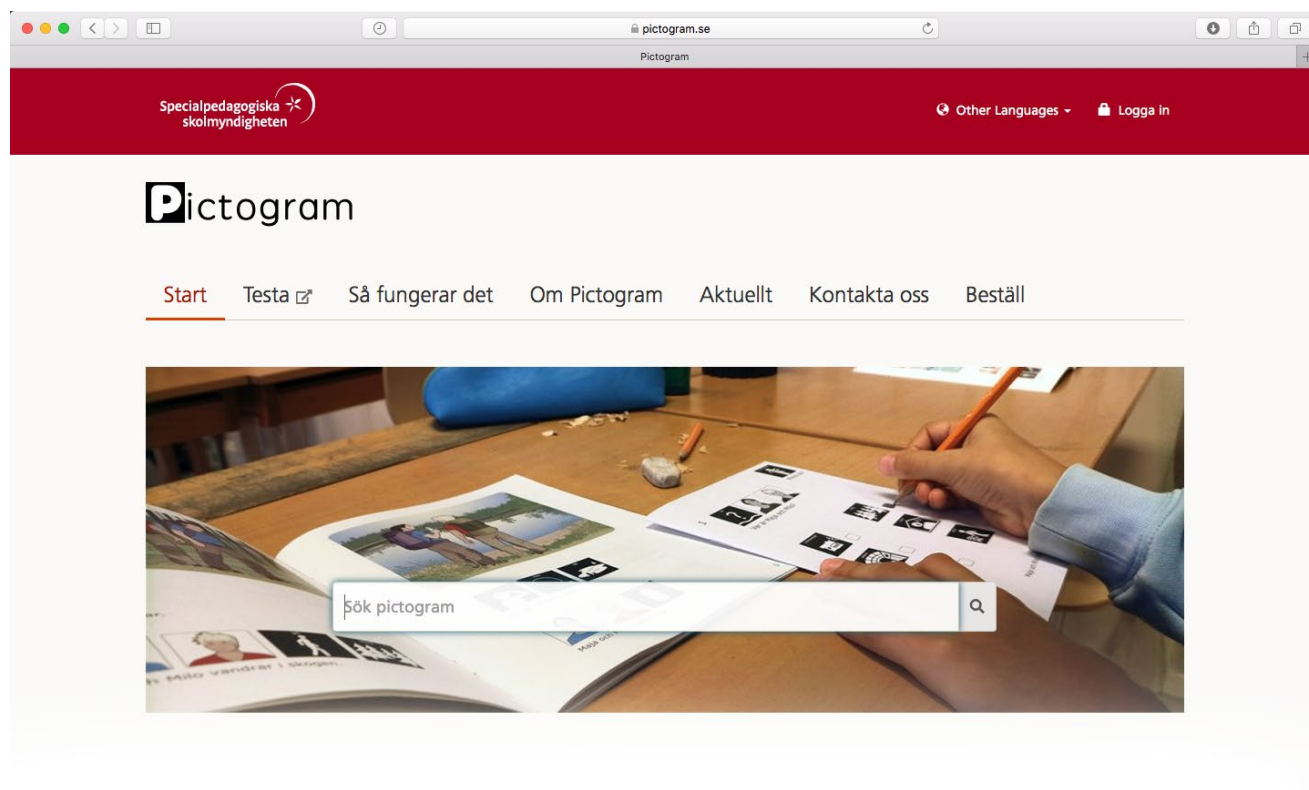

Genom sin goda kontrast och läsbarhet även i litet format är pictogrambilderna mycket väl lämpade för kommunikation via dator och mobiltelefon.

Hur får jag tillgång till **Pictogram**?

Besök vår webbplats www.pictogram.se. Här kan du beställa ett abonnemang som ger dig tillgång till drygt 2 000 pictogrambilder. Du kan logga in från vilken dator som helst, söka och skriva ut de pictogrambilder du behöver. Dessutom kan du direkt på Pictogram skapa dina egna scheman, självhäftande etiketter, kommunikationskortor med mera.

Pictogram.se utvecklas kontinuerligt för att underlätta ditt pedagogiska arbete och uppdateras hela tiden med nya önskade pictogrambilder. Pictogram finns internationellt och som abonnent får du tillgång till pictogrambilderna på 22 olika språk. Gå in på **pictogram.se** och välj språk för att se alla.

På www.pictogram.se kan du ladda hem dina pictogrambilder. Skapa sedan material med pictogrambilder, egna bilder och foton.

Pictogram – **fritt att använda**

Specialpedagogiska skolmyndigheten vill uppmuntra och underlätta spridningen av Pictogram såväl i Sverige som i andra länder. Du får fritt använda pictogrambilderna om du är abonnent på Pictogram.se och därmed har tillgång till fullgoda och uppdaterade original. Pictogrambilderna bör återges i svartvitt och i sin rätta betydelse. Du kan också fritt använda dem digitalt, till exempel på webbplatser.

Märk dock: Om du vill använda våra pictogrambilder i produkter för försäljning så krävs ett avtal med Specialpedagogiska skolmyndigheten. Detsamma gäller om du vill inkludera Pictogram i datorprogram eller digitala bildsamlingar. Detta medför ingen extra kostnad. Vi hjälper gärna till med anvisningar hur det kan lösas.

Önska **nya pictogrambilder**

Pictogram.se är inte ”färdigt” utan befinner sig i ständig utveckling. Har du idéer om nya pictogrambilder eller andra synpunkter på Pictogram, hör av dig!

www.pictogram.se

Här hittar du allt du behöver veta om Pictogram!

En likvärdig utbildning för alla

Hos Specialpedagogiska skolmyndigheten får du stöd när du skapar lärmiljöer som är utvecklande och tillgängliga för alla. Vi erbjuder specialpedagogiskt stöd till skolor och förskolor i hela landet, svarar på frågor och erbjuder kurser och konferenser. Vi driver också åtta specialskolor, fördelar statsbidrag och utvecklar läromedel. Välkommen till Sveriges största kunskapsbank inom specialpedagogik.

Kort information om broschyren

Pictogrambilderna utvecklas i första hand för personer som behöver ett alternativt sätt att strukturera och kommunicera men de används också i kommunikation med personer som har ett annat modersmål eftersom de finns på 22 olika språk. Pictogrambilder syns idag i ett flertal offentliga miljöer där de fungerar som komplement till vanliga textskyltar eller ersätter dem helt. Pictogram.se samarbetar med SIS, Swedish Standards Institute som utvecklar standard utifrån våra pictogrambilder. Broschyren ger svar på varför pictogrambilderna ser ut som de gör och hur de kan användas. Den innehåller även information om upphovsrättsliga frågor.